

V Sv. Vidu nad Valdekom je ustanovljeno novo volišče za tamošnje občino.

V volilnem okraju Smarje:

Od volišča Buče se odcepita občini Sedlarjevo in Eastnič, ki bosta imeli lastno volišče v Sedlarjevem.

Volišče Dobje zgubi občino Presečno, ki se dodeli volišču Pilištanj.

Volišče Loka obsega samo občine Tinsko in Žusem; občina Sv. Stefan dobi lastno volišče.

Na volišče Mestinje bodo morali iti voliti še volilci iz občine Lemberg. Tudi oddaljena občina Nezbišče je ostala dodeljena Mestnju.

Iz teh sprememb se vidi, da so slovenski demokrati in samostojneži namenoma pustili ureditev volišč po ogromni večini tako, kot je bilo leta 1920, da na stolice naših volilcev ne bo šlo voliti na oddaljena volišča.

Volilci in agitatorji, maščujte se 18. marca nad liberalci in samostojneži s tem, da boste šli vsi do zadnjega glasovat za našo Slovensko ljudsko stranko.

Politični ogled.

Država SHS.

Volilne «svobode» je vedno več. V Novem Sadu je vlada najprej velikega župana odstavila, ker je Protičev pristaš, potem pa še občinski odbor razpustila ter novega imenovala, v katerem imajo radikalci od 90 večino od 51 članov.

Pribečičevi demokrati so poslali svoje podkupljene in razdivjane fašiste ali orjuncje v volilni boj. Ta druhal preliva kri ter uničuje imovino. Zadnje dni pretečenega in začetkom tega tedna so se izgreli kar vrstili. V Bosanski Kostajnici je ta druhal opustošila 32 hrvatskih hiš, v Cerkvenici je republikanske zborovalce razganjala s revolverji in ročnimi granatami, da je mnogo ranjenih, v Osijeku je pa uničevala stroje v tiskarni, ki tiska «Hrvatski list». Radikalna vlada je sicer obljubila ostre ukrepe proti tem nasilnežem, pa se doslej še ni prav izkazala, menda misli, da bi znali tudi njej orjunci prav priti.

Republikanci z velikimi uspehi agitirajo po črni gori in sploh se lahko reče, da bodo skrajno protivladne stranke na jugu kljub nasilju močne izšle iz volilnega boja.

Nemško zasedeno ozemlje

vedno hujše pritiska francoska oborožena sila. Prehvalstvo silno trpi pod obolimi in okrutnimi francoskimi oficirji, a vsrtaja v svojem nemem odporu in ne bo nikdar za tuje niti petine od tega delalo, kar je delalo poprej za sebe. Francoska vlada grozi z razširjenjem zasedbe do reke Majne, z vojaško akcijo na bavorskih tleh in pa s tem, da misli obdržati sedanje stanje celih pet let, trezni politični krogi pa menijo, da bo veliko prej sama sebe ubila in Evropo vrgla v vojno pogubo. Francija obeta Ameriki, da bo iz zasedenega ozemlja izvlekla toliko bogastva, da ji lahko plača vse stare dolgove.

Orientalna konferenca

se bo ali odgodila, ali pa razbila. Turki so zelo samozavestni, sklicujejo se na prijateljstvo Rusije, Angleže pa opozarjajo, kako slabo stojijo pred azijskimi muslimani. Francozi se že pripravljajo, da sklenejo posebno mirovno pogodbo s Turčijo ter pustijo Anglijo samo, da se z njo prepira.

ČEHOSLOVASKA.

V torek je bilo otvorjeno pomladansko zasedanje čehoslovaškega parlamenta, ki bo trajalo do konca marca. V tem zasedanju pride med drugim na vrsto zakon o zaščiti republike in pa zakon o delavskih dopustih v industrijskih podjetjih. Po tem zakonskem načrtu bi imeli industrijski delavci, ki delajo nad eno leto pri isti tvrdki, pravico do 6 dni dopusta na leto. Delavci, ki so uslužbeni pri istem podjetju nad 10 let, pa do 12 dni dopusta na leto. To daje češki parlament delavstvu, naš pa daje delovnim slojem samo — obznane in izjemne zakone ter silne davke.

V BULGARIJI

se poslužujejo opozicijske, to je kapitalistične in nacionalistične stranke skrajnih in najnasilnejših sredstev proti zemljoradniški vladi. Proti ministrskemu predsedniku je bil že drugič poskušen atentat, pa brez uspeha.

Izredne novice.

Naša volilna škrinica pri volitvah 18. marca ne bo na prvem mestu. Katero številko bo imela, bomo pravčasno poročali.

Volilni shodi. Objavljamo volilne shode, kakor so jih javili tajništvo SLS posamezni kandidati. Za prihodnjic prosimo, da se nam pravčasno javijo shodi, o katerih želijo, da se jih razglasi v «Gospodarju».

Ker naši kandidati ne morejo po vseh župnijah prirediti volilnih shodov ob nedeljah, da razvijejo pred volilci naš program, bodo prirejali volilne shode in sestanke tudi ob delavnikih. Prosimo zaupnike, ki dobijo obvestila o shodih, da jih dobro razglasijo in pripravijo.

Volilnih imenikov se ne sme več popravljati. Na mnogo vprašanja javlja tajništvo SLS v Mariboru, da se volilnih imenikov sedaj ne sme več popravljati. Nedopustne so reklamacije in uradna poprava imenikov. Glasovati bodo smeli samo tisti, ki so vpisani v volilni imenik.

Da naša stranka res spoštuje vse stanove, ne samo enega, kaže naša kandidatna lista. Poleg kmetov in izobražencev imamo med kandidati tudi delavce in obrt-

nike. Da smo glede verstva strpljivi in si želimo sporazum, pa je svedok kandidat naših Prekmurcev g. Stifitar Geza, ki je evangeličanske vere. V medsebojnem spoštovanju bomo ustvarili podlago za pravo krščansko bratoljubje.

Sprememba volišč. Na drugem mestu objavljamo nekatere spremembe volišč. Opozarjamo zaupnike, da si vsak v svojem kraju zabeleži spremembe volišč ter jih že sedaj razglasi med volilci, da ne bo pomot.

Davek na vozila. V Ljutomerškem okraju je začela davčna oblast kmete nadlegovati z iztirjevanjem takse za prijave kmetijskih koleseljev. Preti jim z velikimi globami. Dr. Hohnjec se je v tej zadevi obrnil na davčno oblast in hkrati na finančno delegacijo v Ljubljano.

Važno glede plačevanja desetka ali prenosnin. Kakor znano, je dosedanja demokratsko-samostojna vlada leta 1921 odredila, da se desetek od kupnih in prevzemnih pogodb zviša od 1 in pol na 6 odstot. Poleg tega so vladinovi določili, da kdor v 14 dneh ne plača predpisane desetke v celoti, se mu za kazen naloži petkrat zvišani desetek in še posebna globa. To krivično naredbo sta sopsodpisala tudi ministra dr. Vekoslav Kukovec in Ivan Pucelj. Mnogo ljudi je bilo na ta gorostasni način gospodarsko ugonobljenih. Poslan. Sl. ljudske stranke dr. Hohnjec, Pušenjak in Žebot so že v spomladi leta 1922 sestavili spomenico proti takemu odiranju ljudi in so zahtevali, naj se te kanibalske kazni odpravijo. Te dni je finančno ministrstvo razveljavilo to naredbo, tako da petkratna globa odpade.

Polomija samostojnežev v marenberškem okraju. Sijajen shod Slov. kmetijske zveze v Vuzenivi. Ob priliki shoda v Trbnjah so izrazili posestniki iz župnije Vuzenice željo, da se priredi shod KZ v Vuzenici. Z ozirom na to željo se je sklical na dan 4. februarja shod v Vuzenici in sicer kot shod naših somišljenikov, za katerega se je takoj med somišljeniki agitiralo. Ko so samostojneži za našo namero izvedeli, so takoj sklenili prirediti proti-shod in so poklicali kot govornika samostojnega poslanca Josipa Drogenika. V nedeljo po sv. maši so slabostojni generali, med njimi sam g. župan, osebno vabili moše in mladeniče, naj se udeležijo Drogenikovega shoda. Ljudje so ubogali in hiteli na shod. A smolal Zborovalci so začeli Drogeniku vest izpraševati, stavili so mu vprašanja, na katera ni znal dati odgovora, shod je bil silno buren, bila je nevarnost, da zborovalci napadajo govornika Drogenika, katere nevarnosti je rešil nosilca slabostojne liste gospod Mravljak. Samostojneži so uvideli, kaj so dosegli s protishodom, spoznali so, da je ljudstvo spregledalo slabostojno politiko, zato so pošiljali vabila našim pristajem in poslancu g. Pušenjaku, ki so bili zbrani v gostilni Lobenwein, naj se udeležijo Drogenikovega shoda, da bi svojo blamažo zakrili. Nekaj naših mož je šlo gledat v veliki stiski se nahajajočega Drogenika, drugi pa čakali s poslancem Pušenjakom vred na konec Drogenikovega shoda. Ob 11. uri so prihiteli vsi zborovalci na naš shod, obe sobi in lopa pri Lobenweinu ste bili nabito polni zborovalcev, poleg naših mož so bili navzoči tudi samostojneži in socijalni demokrati. Poslanec Pušenjak je v skoro dve uri trajajočem govoru orisal razloge, ki so privedli do razpusta narodne skupščine, govoril o delovanju bivše vladne večine, naštel dobrote, s katerimi so samostojni poslanci osrečili ljudstvo, razvil program bodočega dela in pozival vse navzoče k složenemu, skupnemu nastopu. Zborovalci so z napeto pozornostjo sledili izvajanjem govornika, katera so navdušeno odobraval. Stvarna in odkrita izvajanja govornika so napravila na vse pričujoče, tudi na nasprotnike, najboljši utis, ljudje so ostali še več ur skupaj in razpravljali o obeh shodih. Polomija samostojnežev v Vuzenici je najboljši dokaz, da tudi marenberški okraj kljub agitaciji liberalnih magnatov Mravljakov, Pahernikov itd. neče nič več slišati o slabostojni stranki, katera je v Beogradu izdala slovensko ljudstvo. Vrste naših pristajev v marenberškem okraju se množe, z navdušenjem bo šlo ljudstvo na volišče in pripomoglo KZ do sijajne zmage. V kratkem se ustanovi v Vuzenici krajevna organizacija KZ, kar žele naši zavedni pristaji.

Umrl je dne 6. februarja po dolgi mučni bolezni g. Martin Ravnjak, posestnik in lesotrzec v Bresternici. Pogreb se vrši v petek, ob 9. uri zjutraj na pokopališču v Kamnici.

Neizprosna smrtna roka nam je nenadoma ugrabila v cvetu življenja še komaj 23 let staro mladenko iz Zgornje Poljskave Frančiško Keršič. Zadelo jo je srčna kap. Rajna je bila obče priljubljena pri vseh, kdor jo je poznal. Bila je vedno vesela, pridna in poštena. Pogreb se je vršil ob 10. uri ob 10. uri. Ljudstvo iz cele fare. Ob odprtem grobu ji je govoril domači g. župnik v slovo.

Shod krščansko mislečih delavcev za Maribor in okolico bo v petek, dne 9. februarja zvečer ob pol osmi uri v dvorani v Lekarniški ulici (nad gostilno Rožanc). Govornika kandidata dr. Hohnjec in Žebot ter tovariš Lajh.

Praktikanti (vajenci) za drž. vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru se sprejmejo v najkrajšem času. Pogoji: starost najmanj 16 let, dovršena najmanj ljudska šola z dobrim uspehom, telesna sposobnost. Prednost imajo kmetijski sinovi, ki ostanejo pozneje doma. Praktikanti obiskujejo računski in jezikovni pouk, drugače delajo praktično v vseh panogah šolskega gospodarstva pod strokovnim vodstvom. Za to dobivajo stanovanje in hrano brezplačno ter imajo prednost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto 1923-24 kot redni učenci; v slučaju ubožnosti imajo potem tudi prednost pri podelitvi brezplačnih mest v zavodu. Kot absolventi te dvoletne šole uživajo ugodnost po členu 8. zakona o ustroju vojske, to je, skrajšano vojaško službovanje (dijaški rok) pod pogojem, da ostanejo pozneje na lastnem domu. Lastnoročno, na celo polo pisane prošnje

za sprejem praktikantov je poslati ravnateljstvu drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru najkasneje do 25. februarja 1923 s sledečimi prilogami: krstni list, domovnica, zadnje šolsko spričevalo in spričevalo o navedenosti. Sprejem ali odklonitev se naznani pisмено.

Ptujska okolica. V zadnjem času je v ptujski okolici veliko razburjenje med ženskami. Vse žene, ki niso prinesle lani otrok, da bi se jim osepnice stavile, so kaznovane z globo 40 dinarjev. Nekatere so prinesle otroke, a ker so bili bolni, jim zdravnik ni stavil osepnic, drugim so otroci pomrli, tretje niso imele za otroke primerne obleke, a vseeno so vse kaznovane. Tako dela gosposka ljudem nepotrebnega pota in stroške. Pri nas je taka strogost, v Maecdoniji in Črni gori pa še menda vedo ne, kaj se pravi osepnice staviti. Pa Slovenec ima «pare», zato se mu morajo vzeti. Srbini jih rabi, zato jih mora imeti. Toda s tem se Slovenec slabo priporoča radikalna stranka. Ljube žene, ve se za to prenapeto strogost najboljše maščujete s tem, da vse svoje moše spravite na volišča proti srbskemu centralizmu, da glasujete za našo Slovensko ljudsko stranko — za Kmetisko zvezo.

Na Vurbergu se je v pondeljek poročil g. Janez Rašl, načelnik odtočne krajevne organizacije Kmetijske zveze s gđc. Marijo Sušnik. Vrlemu narodnemu delavcu in njegovim vrli nevesti želimo obilo božjega blagoslova.

Novice od Sv. Barbare v Halozah. Na Svečnico je imelo naše liberalno bralno društvo «Napreje» svoj zabavni večer. Govorili so nam, da bo zbrana in povabljena vsa elita varoške inteligence in vsa prava ap tudi jara gospoda. Tudi tamburaše smo imeli. Pa glej ne- srečo! Posvadili smo se, stegli in s tem zapečatili naš liberalni program. Navada je pač pri liberalcih, da komaj svoje zabave s pretepom. Bralno društvo se celalabo ponaša s krvoprelitjem. Tako se vzgaja mladina po liberalnih načelih. Vzrok vse sva je na zabavnem večeru je bila haloška ptica pura, katero smo vsi želeli imeti. Ko bi ti uboga ptica znala, da boš vzrok prepira bi bila rajši odletela nazaj v svoj kurnik. Tamburaši so, namesto po strunah, breketali drug drugega po glavi, misleč prave strune najti in glas. Kar nas je bilo navzočih, smo sklenili, da na liberalne veselice ne gremo več, rajši na mastno nedeljo na našo prireditev, ki ni nikoli s pretepom zaključena.

Republikanci pri Sv. Barbari v Halozah. Pri nas so v Brezovcu imeli Novačanovi republikanci shod. Agitiral je za advokata neki Vindiš, ki nam je znan po rekviriranju. Pravijo, da je za republikansko stranko postavljen za naš Brezovec kandidatom Pavlekov Jurek. Imenitno.

Ponočni razgrajči v Gajovcih niže Ptuja. Preteklo noči, posebno na Svečnico zvečer, smo morali poslušati v naši mirni vasi divjaško kričanje, izzivanje in surove preklinjanje raznih vročevrtnih fantalčinov iz Malevasi. Posebno se je pri tem odlikoval že enkrat v «Slov. Gospodarju» imenovani Mirko Murkovič, ki je zavolje tega, ker ni spolnoval 7. božje zapovedi, pihal svoje dni ričet. Kot verni njegov oproda mu je v tem kanibalskem kričanju drugoval tudi še v hotelu pri jugoslavanski pravici znani Konrad Krajncič. Kot poslednji to triperesne deteljice pa se mora imenovati še le komaž ljudskošolski klopi odrasli Anton Vaupotič, ki se s popreje imenovanima istotako odlikuje v tem, da bi rad pretepal mirne gajovske fante. Murkoviču kot rekrutu na njegovih pohodih k njega vredni bodoči zakonski polovici svetujemo, da svoje kulturne nastope in svoje junaštvo raje pokaže kot bodoči vojak kje v Albaniji med ondrotnimi roparji. Upamo, da bo naše vrolo orožništvo, ki je celo zadevo vzelo v roke, tem razmeram storilo konec, krivcem pa poskrbelo brezplačna stanovanja za omreženimi okni. — Več miroljubnih gajovskih vaščanov.

Iz Mote pri Ljutomeru se nam poroča: V sredo, dne 31. januarja se je poročil vrli naš somišljenik in pristaš KZ Matjaž Smodiš na Moti s Frančiško Belec iz Gerlave. Na gostiji se je nabralo za volilni sklad KZ 300 K. Novoporočencema naše častitke ter Bog ju živi še mnoga letal. Pri tej priliki opominjamo naše vrle somišljenike, da se ob takih prilikah pridno spominjajo ter po možnosti darujejo za volilni sklad KZ.

Jugoslovaška strokovna zveza vabi vse člane in članice, pa tudi druge prijatelje krščanskega delavstva na zabavni večer, ki se vrši na pustni torek zvečer v Lekarniški ulici. Začetek ob pol osmi uri. Šaljivi prizori, žive slike, pevski zbor posebne vrste, licitacija. Godba katoliške omladine.

Zobraževalno društvo v Slov. Bistrici priredi dne 11. februarja popoldne ob 3. uri v hotelu Beograd šaljivo burko v treh dejanjih «Davek na samce». Vsi mjudno vabljeni k tej predpustni zabavi.

V Gruškovju se je na gostiji Valenta in Marije Krulc nabralo za volilni sklad 938 kron.

Darežljivi svatje pri Sv. Miklavžu. Dne 22. januarja so se poročili Ottilija Hohnj in Petrovič. Na vzpodbudno besedo Florjantiča se je nabralo 390 K za volilni sklad KZ. Mlademu paru obilo sreče! V veseli družbi v gostilni Fera se je nabralo 332 K, torej skupaj 722 K. Vsem darovalcem Bog plača).

VINICARSKI KOTICEK.

Iz Haloz. Jaz sem že star naročnik «Slov. Gospodarja», za to me je razveselilo, ko sem zagledal «Vinčarski koticek». Prav tako, tudi mi viničarji se moramo začeti gibati in skrbeti za svoj stan. Imamo pa še mnogo tovarišev, ki mislijo, da bodo samo z razbijanjem, kletvijo in surovostjo kaj dosegli. Od leta do leta pa je bolje in za to mislim, da se bomo tudi v Halozah začeli organizirati tako lepo, kakor smo zadnjič čitali, da se organizirajo v Ljutomeru. Viničarski red bomo zahtevali tudi mi in našega kandidata gospoda Vesenjaka, ki ga že dolgo poznamo, bomo prosili, da se zavzame za naše pravice. Tudi starosino zavarovanje bomo zahtevali, kakor Ljutomerski viničarji. Pri zadnjih volitvah smo se viničarji razcepili in kaj nam je to pomagalo? Nič! Liberalci in samostojneži niso za nas nič

storili, čeravno so sedeli na vladi. Tokrat pa bomo bolj pametni.

Haloze. Letos smo precej nabrali, nam gospodarjem pa je manjkala posoda. Zato so bogati kapitalisti začeli kupovati mošt po 6—10 K in zdaj ga ponujajo po 14—16 K. Ali je to pravica, da zasluži itak prevzetnik pri tujih goricah, kjer ni nič plačal za kopanje in špricanje, kar po 8—10 K pri litru? Kmeti posestniki imajo škodo, pa mi viničarji tudi. Viničarji in gospodarji bi se morali združiti proti takim pijavkam ter jih nagajati, če ponujajo take cene. Imam brata v Mariboru, ki mi je pravil, da stane tam najslabše vino 28—36 K. Režeji v mestu ne morejo piti vina. Kmet in viničar ne dobijo poštenega plačila za svoje delo, revni delavci v mestu pa si ne morejo kupiti dragega vina. Ves profit imajo oni tretji, ki niso nikdar delali.

Iz ljutomerskih gor. Cenjeni gospod urednik! Bil sem zadnjič na obnem zboru naše Viničarske zveze in sem bil prav zadovoljen. Dopadlo se mi tudi je, da smo zahtevali viničarski red in starostno zavarovanje. Jaz bi samo še želel, da bi vlada za zimski čas, ko nimamo dela v goricah in tudi ne zaslužka, skrbela za nas, uboge viničarje in nam poskrbela malo cenejši kruh. Ako ima milijone za Sokole in druge take ptice, bi vendar tudi nam lahko preskrbela tako podporo. Pa verjamem, da naj gleda malo bolj na prste, da se jim ne bo treba mastiti od naših žuljev. Pri prihodnjem zborovanju bomo to zahtevali. Kar smo po letu na Hrvatskem zaslužili, smo že porabili, delo pa se še ni odprlo. Odkod naj vzamemo krajcar? — Viničar.

Iz mariborskega okraja. V «Viničarskem kotičku» sem čital zadnjič, kako smo lahko izhajali pred vojno z 20—25 krajcarji na dan. Imeli smo za hrano in obleko, danes pa si ne zaslužimo niti za ubogi kruh. Mi viničarji nismo več tako neumni, da ne bi vedeli, kako se svet suče. Pred dvema letoma so nam samostojni in liberali obljubljali agrarno reformo in bogznan kaj se vse. Dobili nismo nič, čeravno so sedeli pri vladnem koritu. Ako bodo prišli ti mešetarji zdaj zopet med nas, jim bomo začeli izpraševati njihovo kosmato vest. Volili pa jih več ne bomo. Celo kmetje že zapuščajo trumoma samostojno stranko in kmalu bo ostal Pucelj sam in njegov «mašinfirar» vrtoljski Merinolja.

Slovenska Bistrica. V naših lepih goricah na južni strani zelenega Pohorja nas je mnogo viničarjev in veselilo nas bi, ako bi se kak poslanec ali kandidat od Kmetijske zveze potrudil tudi za nas. Tudi nam se godi, kakor tovarišem v Halozah, v Slovenskih goricah in v ljutomerskem okraju.

Gospodarstvo.

VINOGRADNIŠTVO IN VINSKI DAVEK.

Stara priznana resnica je, da je Slovenec zelo pridn, vreden in celo tiho pohleven davkoplačevalec, ki ne zabavlja kmalu in ne daje glasno duška svoji nevolji. Če pa enkrat daje, potem ima gotovo za to svoje tehtne razloge. Tako je tudi z davkom na vino in z načinom, kako se ta davek pobira in izterjuje.

Dva nasprotna tabora.

Pri davku na vino imamo dva izrazita, nasprotna tabora. Na eni strani so zagovorniki davka na vino in sicer so v tem taboru finančni ministri s svojimi davčnimi referenti, pretežni del abstinentov in zadnje leto tudi znaten del državnih uradnikov in posebej še njihovih strokovnih voditeljev. Vsi ti naštetni sloji so mnenja, da je ves alkohol in seveda tudi vino še premalo obdačeno, da prenese še hujšo obremenitev.

V drugem taboru so vsi vinogradniki in vsi oni, ki si zapečejo ali pa samo mislijo s Slovence: «Le pametno ga pijmo.» Ti so mnenja, da je tega ljubega in neljubega davka na vino preveč in da je posebej izključeno, da se davek na vino še poveča.

Kdo ima prav?

Gotovo vsi priznamo dejstvo, da vsaka organizacija, torej tudi država, kot naša največja posvetna organizacija ima svoje izdatke in mora torej imeti svoje dohodke. Temu noben pameten človek ne oporeka, temveč protivi se le neprimernim in nesorazmernim bremenom. Pri davku na vino pa stoji stvar sedaj dejansko sledeče: jugoslovanski, pa tudi inozemski vinogradnik živi zadnja leta v težki vinski krizi. Vina ne more spraviti v denar. To je splošna pritožba in zelo verjetno je, da bo ta položaj v bodočnosti trajen, da bo v bodočih letih torej še slabše. Po sedmih debelih kravah namreč prihaja k vinogradniku sedem suhih krav, da se poslužujem prilike iz sv. pisma. Kakor pa slabiču ne morem in ne smem puščati krvi, ako nočem, da mi umrje, tako tudi ne smem v dobi zastoja in krize obdavčiti še bolj našega vinogradnika, ako nočem, da mi ne propade.

Odklanjamo višja obdačenja.

Ker se nahaja vinogradništvo v krizi, ker je postal vinogradnik slabič, kateremu se ne more in ne sme puščati krvi, zato moramo biti proti novim zvišanjem davka na vino, dokler obstoja vinska kriza. Stroški za pridelovanje vina so stalno večji, cene vinu pa padajo in bodo očitno še padle. To je pri vinu, kakor pri vsakem blagu, kadar je ponudba večja, kakor pa je povpraševanje. Čisto nenaravno pri tem položaju je, da se misli na nova zvišanja davka na vino in sicer za en dinar pri litru od navadnega vina in neprimerno več od sortiranih, kvalitetnih vin. Preti nam namreč položaj, da bi bil davek višji, kakor je znesek, ki ga dobi vinogradnik. Kaj naj pri takšnem stanju reče ne samo producent, temveč tudi konzument?

Sicer pa tudi ni pravilno, da bi država do skrajnosti, odnosno čez mero obdačila vino. Svoje velike po-

trebe za gospodarstvo in prosveto imajo tudi naše občine in za to naj gre del dohodkov iz tega davčnega vira njim! Seveda pa so neprimerne in nedopustne takšne obremenitve, kakor jih glede vina hočejo recimo mariborski socialni demokratje, ki zahtevajo 300% doklad, odnosno pri litru 4 krone poviška k obstoječim 200 odstot. dokladam.

Druge nepotrebne sitnosti.

Poleg te načelne gospodarske strani o vinskem davku in njegovi višini pa je še druga, ravno tako važna: praktična stran, kako se namreč ta davek pobira. Neki slovenski pregovor pravi: «Pridni najde za vsakim grmom kos kruha», vinogradnik pa sedaj lahko pravi: da dobi za vsakim sepom financarja. Zadnji dve leti neslavne vlade samostojnih, demokratov in Pašičevih radikalov so namreč uvedli toliko in takšne novotarije pri nadziranju in pobiranju vinskega davka, da so vinogradnikom napravili sitnosti in pota, ki so več kot ne potrebna in nespametna. Poprej smo imeli povsod finančno kontrolo v svojih krajevnih središčih: prebivalec pljuškega okraja je šel v Ptuj, ormoškega v Ormož, ljutomerskega v Ljutomer, brežiškega v Brežice itd. Sedaj so vse to prevrgli. Sedaj ne odločuje ne lega vinograda, ne bivališče vinogradnika, ne naravno središče ali pa železniška postaja, kamor se vino vozi, temveč edino dodelitev k finančni postaji, ki je precej vedno tam, kjer povzroča vinogradnikom največ sitnosti in potov. S sedanjim administrativno razdelitvijo se delajo težkoče, in sicer nepotrebne težkoče najmanj dve tretjinam vinogradnikov. Da to ne povzroča ravno veselja in navdušenja ali vsaj ugodnega razpoloženja pri davkoplačevalcu, je več ko samoumevno. Zato bo treba v tem oziru gotovo pametne izpremembe in olajšav. Vsak davek mora država skušati dobiti tako, da ji povzroča čim najmanj stroškov in nalaga davkoplačevalcem čim najmanj sitnosti in potov; pri vinskem davku pa so uredili to zadnji dve leti ravno narobe: država ima veliko stroškov in s tem manj dohodkov, državljan pa nepotrebne sitnosti in pota, posebej še proizvajalec-vinogradnik. Gre pač tudi tukaj nespametno in narobe, kakor marsikje v našem državnem gospodarstvu. Da bo boljše, bodi skrb vinogradnikov in njihovih strokovnih in političnih zastopnikov, pa tudi državnih organov.

Svobodnega državljana nevedno in ni v skladu z določili ustave, temveč popolnoma despotično orijentalno je, ako se nalagajo takšne kazni in ako vtikajo finančni organi svoj nos v hišo, odnosno klet vinogradnikovo. «Moja hiša je moja trdnjava», pravi Anglež v pregovoru in v njo nima brez mojega dovoljenja nihče dostopa. To bi moralo obveljati tudi za jugoslovanskega vinogradnika!

Tako sem podal nekaj načelnih in praktičnih misli k vinskemu davku. Vprašanje o rešitvi gospodarske krize so obravnavali pod predsedstvom dr. Korošca v Splitu na kongresu in na drugih strokovnih zborovanjih. O tem je «Gospodar» že poročal. Zelo težki časi prihajajo in treba bo ravnati pri celi zakonodaji in upravi prav trezno in premišljeno, da se gospodarsko ne upropasti ena največjih in najvažnejših pridobitvenih panog našega jugoslovanskega in posebej slovenskega narodnega gospodarstva.

Beseda k antialkoholnim plakatom.

Poleg davčne strani odgovorimo še na kratko malo našim pretiranim antialkoholistom. Po javnih prostorih vidimo lepake in čitane, koliko za vino izdamo in koliko bi si prihranili. Nobeden pošten in pameten človek ne zagovarja pijančevanja, vsak mora obsojati izrodke in socijalno zlo, toda vprašanje je treba postaviti sledeče: kaj in kakšno polnovredno nadomestilo daste približno 300.000 ali eni tretjini Slovencev, vinogradnikom-posesnikom, viničarjem, vinogradniškim delavcem in gostilničarjem, ter njihovemu osebju, ako odpravite vinogradništvo? S tem vprašanjem se bolj bavite, kajti od pridelovanja vina živi in ima svoj obstanek tretjina našega naroda. Vino jim je kruh in življenje, je glavni, ako ne edini dohodek. Tukaj lahko delamo vsi skupaj. Seveda samo z vrhami, kakor je svojčas nasvetoval Haložanem Hribar, in s črešnjami, kakor je mislil Mermolja. Vinogradniškega vprašanja rešili ne bomo.

J. Vesenjak.

STROŠKI ZA ORAL VINOGRADA.

Rob. Košar.

Na razne pozive vinogradnikov, naj zopet izračunim obdelovane stroške za oral gorje v pretečenem l. 1922, se odzovem tem rajše, ker je nastopila vinska kriza in bo treba največje opreznosti v prihodnjih letih, ako nečemo izgubiti realnih tal za izračunanje čistega dobička naših vinogradov. Kakor se kaže, so lepi časi minuli; obdelovalni stroški so se povečali, cena produkta je padla za dobro tretjino in le množina lanskega pridelka še drži našo bilanco kolikor toliko v ravnovesju.

Kakor lani, moram povdarjati tudi letos, da spodaj navedene številke ne morejo biti merodajne za vse slovenske vinogradnike, ker so razmere v vsakem okraju in celo na vsakem vrhu drugačne. Tako porabi na primer vinogradnik, ki ima v goricah peščeno zemljo, samo 22—25 težakov za prvo kop na oral, drugi pa, ki ima hudo zemljo, smoliko ali lapor in kamenje 35—40. Enemu pride morda težak z dnino, pijačo in jedjo vred na 30 K dnevno, drugemu pa na 60 K. Eden je škropil petkrat in žveplal sedemkrat, drugi samo dvakrat. Zato si naj vsak vinogradnik stroške za svoj vinograd prilagodi svojim razmeram. Stori bo to tem lažje, ako bo imel za to neko podlago, po kateri se bo

lahko ravnal pri svojih računih. Ustvariti tako podlago je namen teh vrstic.

Koliko znašajo torej stroški za oral vinograda v letu 1922?

I.

Ako računimo težaka povprečno 45 K dnevno z vsemi stroški vred, stane opravljeno delo, kakor sledi: 9 težakov za rez; 2 težaka za popravek pota in ceste k vinogradu; 10 težakov za nošenje gnoja in trošenje (8 kub. met.); 30 težakov za prvo kop in ravnanje; 12 težakov za špičenje 600 novih kolov, stavljenje vsakega kola in vezanje šparonov; 20 težakov za drugo kop; 8 težakov za pletje; 5 težakov za prvo škropljenje (3 polovnjake vode); 2 težaka za prvo žveplanje; 10 težakov za prvo vez z rafijo; 6 težakov za drugo škropljenje (4 polovnjake vode); 3 težake za drugo žveplanje; 12 težakov za drugo vez s slamo (50 ritek); 7 težakov za tretjo škropljenje (5 polovnjakov vode); 4 težake za tretjo žveplanje; 24 težakov za tretjo kop (velik les, pozor na grozdje); 5 težakov za rezanje vrhov; 2 težaka za pripravljanje posode za bratvo; 22 težakov za bratvo; 10 težakov za nošenje put; 4 težake za prenašanje; 1 težak za nalivanje mošta; 2 težaka za pretakanje; skupaj 210 težakov po 45 K to je 9450 K.

Kdor pa je spomladi dal strugati trsje, mora računati za to delo najmanj 50 težakov za oral in za mazanje z žvepleno-apneno brozgo tudi po 24 težakov.

Račun se torej zviša za 74 težakov in 3330 K na 12.780 K.

II.

Potrošeni material stane in vozina: 8 kub. met. gnoja a 300 K — 2400 K; 10 foring za gnoj a 120 K — 1200 K; 600 kolov a 4 K — 2400 K; ena foringa za kolje 150 K; 50 kg galice a 24 K — 1200 K; 100 kg apna a 3.50 K — 350 K; 30 kg žvepla a 15 K — 450 K; 5 kg rafije a 40 K — 200 K; 60 ritek slame a 5 K — 300 K; 1 foringo za galico, žveplo, apno in slamo 150 K; 40 kg žvepleno apnene brozge a 6 K — 240 K; 1 kg sveč za klet in prešanje 60 K; skupaj 9060 K.

III.

Vzdrževanje orodja in odpisi: vzdrževanje dveh špricalk a 100 K — 200 K; vzdrževanje dveh puhalok a 40 K — 80 K; 10 odstot. odpis od vrednosti špricalk a 1500 K — 300 K; 10 odstot. odpis od vrednosti dveh puhalok a 300 K — 60 K; vzdrževanje kletne posode (6 polovnjakov) a 50 K — 300 K; 4 odstot. odpis vrednosti 6 polovnjakov a 1200 K — 288 K; skupaj 1228 K.

IV.

Obresti in amortizacija trsja: 30 odstot. obresti od obratnega kapitala po 25.000 K — 750 K; 3 odstot. obresti od kletnega inventarja 216 K; 3 odstotne obresti od glavnice v kolju 12.000 K — 360 K; 3 odstot. obresti od glavnice v trsju 15.000 K — 450 K; 3 odstot. obresti od zemljiške glavnice po 5000 K — 150 K; 25 letna amortizacija trsne glavnice 600 K; skupaj 2566 K.

Pri tej točki bi si dovolil pripombo, da sem vzel obrestno mero in glavnico zelo nizke. Kakor si trgovci pri prodaji blaga ne računajo cene samo na podlagi starega nakupa, ampak vračunavajo še približne cene, ktere bodo morali plačati za novo blago, tako tudi mi vinogradniki ne bi smeli več vzeti za podlago samo stroškov, katere smo imeli s starim nasadom, ampak bi morali še pribiti tudi nekaj ogromnih stroškov, katere nam bodo povzročili novi nasadi.

V.

Zavarovalnina in davki: zavarovalnina sodov, ozir. vina 100 K; zemljiški davek z dokladami približno 200 K; skupaj 300 K.

Pregled nam torej kaže sledeče stroške:

1. Za opravljena dela	K 12.780.—
2. Potrošeni material in dovoz	K 9.060.—
3. Vzdrževanje orodja in odpisi	K 1.228.—
4. Obresti in amortizacija	K 2.566.—
5. Zavarovalnina in davki	K 300.—
Skupaj	K 25.924.—

Leta 1921 so znašali stroški za oral gorje približno 20.000 K, lani pa vsled splošne podražitve približno 26.000 K. Ker so torej stroški za eno tretjino višji, vinske cene pa za eno tretjino približno nižje kakor leta 1921 in ker tudi ni izvoza, gre naše vinogradništvo ves časom nasproti, ako se razmere ne izpremenijo, nam v prid. S tem pa bodo trpeli tudi naši delavci in viničarji.

F. Rudl, Maribor, Rošpah.

GNOJENJE TRAVNIKA Z UMETNIM GNOJILOM.

Gnojenje naših kulturnih rastlin ima med drugim tudi nalogo, da dostavimo kolikor mogoče dotične mineralne raztopnine, katere smo potom trgatve itd. zemlji odvzeli.

Da se rodovitnost zemlje ohrani, ne sme potom kulturnih rastlin redilnih snovi neprenehoma iz zemlje izsesavati, ampak ji na eden ali drug način vrniti, kar smo odtegnili.

V obširni svetovni naravi je to odjemanje na eni strani in dajanje na drugi strani avtomatično urejeno. Kmet pa, kateri samo nekaj orolov zemlje posejeda, naj bi imel svojo zemljiško knjigovodstvo, kakor ga ima blagajnik pri blagajni.

Umni kmetje v kulturnih državah računajo z redilnimi snovmi, kakor pri nas knjigovodje z denarjem, — koliko je šlo tja — toliko naj gre spet nazaj.

Pri zemlji je ta slučaj bolj znanstven, ker se sme samo računati z denarjem, ampak tudi s količino k-